

Årsberetning 2023

for

Sykehuset Østfold HF

Sykehuset Østfold HF har levert gode resultater innen de fleste områder i 2023. Hovedoppgavene pasientbehandling, utdanning av helsepersonell, forskning og opplæring av pasienter og pårørende har vært ivaretatt i tråd med de føringer eier har gitt i oppdragsdokument og foretaksmøteprotokoller. Samtidig er måloppnåelsen innen enkelte områder ikke god nok, og arbeidet med forbedring og læring må fortsatt prioriteres høyt. Det er et potensial for økt kvalitet og reduksjon av uønskede hendelser i tjenesten.

Det økonomiske resultatet i Sykehuset Østfold er 163,8 mill. kroner dårligere enn budsjett. Det er usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen på lengre sikt blant annet som følge av ettervirkningene av pandemien i pasientbehandlingen og stor økning i byggkostnads-indeksen ut over øvrig prisstigning. Behovet for nye investeringer er stort. Riktig omfang og prioritering av investeringsprosjektene er viktig for å bidra til god kvalitet i pasientbehandlingen. Hovedrapporteringen om pasientrettet virksomhet skjer i årlig melding til Helse Sør-Øst RHF. Styret Sykehuset Østfold HF har utnevnt brukerutvalget, leder er Mona Larsen og nestleder er Hanne Stageboe Petersen.

Hege Gjessing fratrådte stillingen som administrerende direktør i Sykehuset Østfold HF fredag 5. januar 2024, samtidig ble Helge Stene-Johansen konstituert som administrerende direktør frem til ny administrerende direktør er ansatt.

OM SYKEHUSET ØSTFOLD HF

Sykehuset Østfold HF (SØ) eies av Helse Sør-Øst RHF (HSØ) og ble stiftet 5. desember 2001. SØs verdigrunnlag er forankret i HSØs visjon som er gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det.

Hovedoppgavene til SØ er pasientbehandling, forskning, undervisning av helsepersonell og opplæring av pasienter og pårørende. SØ har alle de vanlige spesialitetene for somatiske områdesykehus og leverer spesialisthelsetjenester innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

SØ er et områdesykehus og opptaksområdet består av følgende kommuner: Aremark, Fredrikstad, Halden, Hvaler, Indre Østfold, Marker, Moss, Rakkestad, Råde, Sarpsborg, Skiptvet, Vestby og Våler. Beregnet folkemengde per 3. kvartal 2023 er 330 719, en økning med 2,24 % fra 2022.

Den kliniske virksomheten i SØ er organisert i 5 klinikker (medisin, kirurgi, akuttmedisin, kvinne-barn og psykisk helsevern og rusbehandling). Kreftavdelingen, avdeling for bildediagnostikk og senter for laboratoriemedisin er organisert utenfor klinikkstrukturen og rapporterer direkte til administrerende direktør. I tillegg kommer sentrale stabsfunksjoner som er organisert under administrerende direktør, fagdirektør, direktør for teknologi og e-helse, prosessdirektør, økonomidirektør, HR-direktør og kommunikasjonssjef. Driftstjenestene er samlet i divisjon for facility management (FM).

Foretaket ledes av en daglig leder (administrerende direktør) og et styre bestående av 11 medlemmer, hvorav 4 velges blant de ansatte.

Per 31.12.2023 hadde SØ 5 535 antall ansatte (4 934 årsverk). Totalt har sykehusets medarbeidere bidratt med 5 678 årsverk gjennom året. Dette er en økning på 1 % sammenlignet med 2022. Omsetningen var 8,6 mrd. kroner.

Måloppnåelsen er tilfredsstillende på flere kvalitetsindikatorer i 2023. SØ står fortsatt overfor mange uløste oppgaver og det ble etablert en struktur i SØ for oppfølging av nasjonale kvalitetsindikatorer i 2023.

Det må arbeides aktivt med løsninger for å sikre full måloppnåelse av eiers oppdrag i 2023 – de viktigste områdene er; økonomisk resultat, ventetider/etterslep (passert planlagt tid) og andel avviste henvisninger innen VOP og BUP.

Hovedutfordringene for SØ er:

Medarbeidere – beholde og rekruttere medarbeidere

Pasienter – redusere ventetider og fristbrudd

Økonomi og ressursbruk – oppnå økonomisk balanse.

Befolkningens sosioøkonomiske forhold i SØs opptaksområde er dårligere enn landsgjennomsnittet, og dette betyr også et større forbruk av spesialisthelsetjenester.

I 2023 har det vært stort fokus på å løse de eksisterende kapasitetsutfordringene innenfor somatikk med hensyn til døgnplasser - utfordringer med overbelegg og midlertidige løsninger (to-sengsrom, pasienter som ikke ligger på «moderpost», mv.). SØ har per i dag en beregnet underdekning på 60 senger. Også innenfor psykisk helsevern – døgnbehandling Kalnes – er det plassmangel og her har man tatt i bruk tilleggsrom som ikke var beregnet til pasientbehandling. Det er også etablert en ny sengepost – psykosebehandling 4 med 11 senger.

Det er i 2023 blitt utarbeidet *Konseptrapport steg 1 for nytt stråle- og somatikkbygg Kalnes*. Denne ble godkjent i styremøte i Sykehuset Østfold 06.02.24 og deretter oversendt Helse Sør-Øst for endelig beslutning 07.03.24.

PASIENTBEHANDLING

Korridorpasienter

SØ har hatt en liten økning i andel korridorpasienter, fra 1,5 % i 2022 til 1,6 % i 2023.

Time i første brev

Andel pasienter som får time i første brev er 86 % i 2023, en liten nedgang fra 2022 (88 %).

Fristbrudd

Andel fristbrudd har i 2023 vært påvirket av høyt sykefravær og ubesatte stillinger. Total andel fristbrudd var 15,1 % i 2023, mens andelen i 2022 var 6,8 %.

Ventetid

Gjennomsnittlig ventetid totalt for alle tjenesteområder i 2023 var 70,7 dager (en økning fra 60,1 i 2022) – somatikk 73,1 dager, voksenpsykiatri (VOP) 56,3 dager, barne- og ungdomspsykiatri (BUP) 55,9 dager og TSB 21,9 dager.

Video- og telefonkonsultasjoner

Målet om 15 % andel polikliniske konsultasjoner som gjennomføres over video og telefon er ikke nådd. I 2023 var denne 9,7 % som er en reduksjon sammenlignet med 2022 hvor andelen var 11,3 %.

Forekomst av sykehusinfeksjoner og forbruk av bredspektret antibiotika

Det er i 2023 utført fire prevalensundersøkelser av infeksjoner og antibiotikabruk i sykehuset. For året samlet var prevalensen 3,0 % som er lik det nasjonale målet. De obligatoriske rapporteringene til Folkehelse for 2. og 4. kvartal viste hhv. 1,6 % og 4,6 %. Sykehusoppståtte pneumonier og postoperative sårinfeksjoner dominerer.

Avdeling for smittevern overvåker også forekomst av vanlige årsaker til sykehusinfeksjoner, for eksempel utvalgte antibiotikaresistente mikrober. For 2023 ble det registrert nesten 140 nye tilfeller av MRSA. Økningen i antibiotikaresistente bakterier har store konsekvenser for sykehuset, da det for eksempel påvirker antallet pasienter som trenger isolering ved innleggelse og behovet for ressurskrevende smittevask i forbindelse med utskrivelse. Årsakene til denne økningen er nok sammensatte, og både innvandring, reiseaktivitet, antibiotikabruk og sykehusutbrudd kan være av betydning. I 2023 var det også et stort utbrudd med LRE (linezolid resistente enterokokker), med til sammen 21 bekreftede tilfeller.

Antibiotikabruk målt fra apotek forbruksdata viser en gunstigere trend for bredspektrede antibiotika (BSA) med en samlet nedgang fra 21,7 til 18,6 DDD/100LD (14,4 %) fra 2022 til 2023. For å nå det nasjonale målet (på «eget 2019-nivå») må bruk av BSA reduseres med

Nasjonale pakkeforløp

Kreft

Målet om andel pakkeforløp gjennomført innenfor standard forløpstid er nådd ved siste oversikt publisert av HSØ (august), men ikke per desember (67 %, nasjonalt mål er 70 %). Datakilder er under revisjon og p.t. mottar SØ en Excel-fil fra Helsedirektoratet som sammenstilles lokalt. Utfordringer særlig knyttet til kapasitet bildediagnostikk og koloskopi har bidratt til redusert måloppnåelse. Strålebehandling og sentralisert patologi, begge ved OUS, er fortsatt en utfordring og utgjør en betydelig forsinkelse for enkelte pakkeforløp.

Psykisk helsevern, barn og unge

- Andel pasientforløp gjennomført utredning innen forløpstid er 37 % (2022: 39 %)
- Andel pasientforløp som har gjennomført evaluering av behandling 45 % (2022: 66 %)
- Andel pasienter i pasientforløp som sammen med behandler har utarbeidet en behandlingsplan er 57 % (2022: 67 %)

Psykisk helsevern, voksne

- Andel pasientforløp gjennomført utredning innen forløpstid er 61% (2022: 63 %)
- Andel pasientforløp som har gjennomført evaluering av behandling 50 % (2022: 52 %)
- Andel pasienter i pasientforløp som sammen med behandler har utarbeidet en behandlingsplan er 45 % (2022: 55 %)

TSB

- Andel pasientforløp gjennomført utredning innen forløpstid er 70% (2022: 80 %)

- Andel pasientforløp som har gjennomført evaluering av behandling 38% (2022: 46 %)
- Andel pasienter i pasientforløp som sammen med behandler har utarbeidet en behandlingsplan er 39% (2022: 51 %)

NB: Helsedirektoratet sine statistikksider er ikke tilgjengelige, tallene er derfor hentet fra [Aktivitetsdata \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

Det er fortsatt knyttet usikkerhet til koding og registrering og i hvilken grad tallene som hentes ut er valide. Den nasjonale statistikken avviker betydelig fra den lokale. Lav brukervennlighet knyttet til koding, kronologi, dubletter etc. gjør at hele pakkeforløpet rapportert til NPR blir forkastet og ekskludert i nasjonal statistikk. Det vil si at vi lokalt har flere pasientforløp enn hva som vises nasjonalt. Data som rettes tilbake i tid blir ikke registrert hos NPR (Norsk Pasientregister).

Tiltak:

- Oppfølging av bruk av PPHR-maler (Pakkeforløp for Psykisk Helse og Rus), ønske om at tallene innlemmes i styringsdata
- Forbedringsarbeid behandlingsplaner FACT team

FORSKNING OG UTVIKLING

Det er per 3. tertial 2023 249 pågående forsknings- og kvalitetsprosjekter¹, hvorav 179 er forskningsprosjekter. Dette er en blanding av prosjekter som er akademisk- og industrifinansierte, prosjekter initiert av Sykehuset Østfold eller andre helseforetak – nasjonale og internasjonale.

Det er 41 stipendiater og 26 forskere tilknyttet sykehuset. Det er 13 aktive forskningsgrupper, den siste ble etablert i 3. tertial 2023. Forskningsgruppene er fordelt på klinikk for medisin (5), klinikk for kirurgi (3), klinikk for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (2), klinikk for kvinne og barn (2) og senter for laboratoriemedisin (1).

I 3. tertial 2023 ble det publisert totalt 60 vitenskapelige artikler. Totalt for året ble det publisert 127 artikler, der en eller flere medforfattere var affiliert SØ. Dette er på samme nivå som 2022 da det ble publisert totalt 126 vitenskapelige artikler.

7 stipendiater disputerte i 3. tertial 2023, totalt var det 10 disputaser i 2023 (9 av dem var poenggivende). Dette er en økning fra 2022, da var det totalt var fire disputaser.

For å holde utviklingen av disputaser stabilt lyses det årlig ut interne midler til nye doktorgradsprosjekter. I den interne utlysningen i 2023 (september) ble fire prosjekter innvilget – to forskerprosjekter og to doktorgradsprosjekt. Seks nye stipendiater startet opp sine prosjekter i 2023 (disse fikk innvilget midler i 2022).

i 2023 er det sendt 1 søknad om forskningsmidler til poenggivende finansieringskilder (NFR). Forskningsgruppen for obstetikk og kvinne søkte og fikk tilslag (5 mill. kr.), dette er første gang Sykehuset Østfold får tildeling fra NFR. Videre ble det totalt sendt inn 13 søknader til

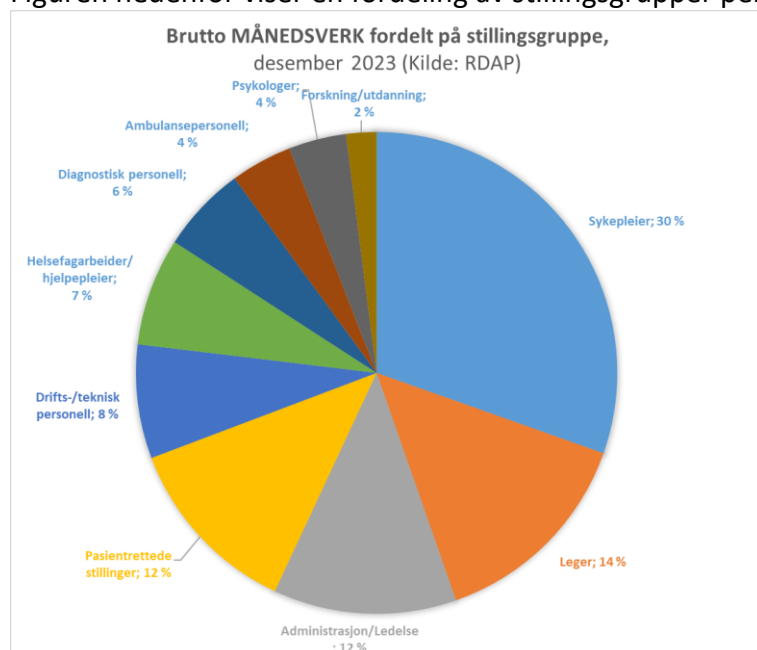
¹ De pågående kvalitetsprosjektene tatt med i beregningen er prosjekter som behandler helseopplysninger knyttet til enkeltindivider, her inngår både intern kvalitetssikring og kvalitetsstudier med samtykke og formål om publisering. Antallet kvalitetsprosjekter i alle kategorier internt på SØ vil være betydelig høyere.

ekstern finansiering via HSØ. Sykehuset fikk tilslag på 2 søknader om finansiering av doktorgradsløp – ett prosjekt var tilknyttet forskningsgruppen trombose og hemostase og ett prosjekt var tilknyttet forskningsgruppen for ortopedi.

BEMANNING

SØ har i overkant av 5 535 antall ansatte, og som utgjør 4 934 årsverk. Totalt har sykehusets medarbeidere bidratt med 5 678 årsverk gjennom året. Dette er en økning på 1 % sammenlignet med 2022.

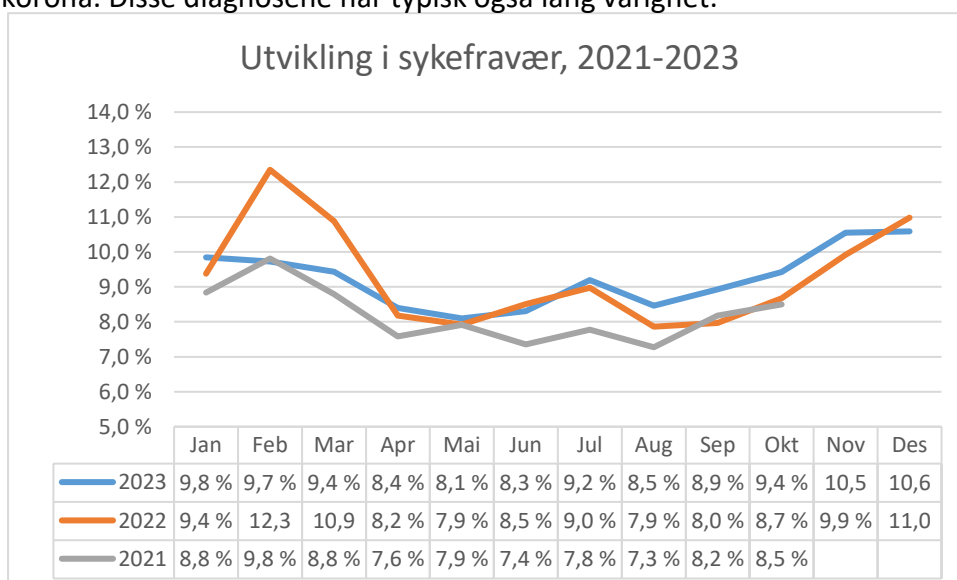
Figuren nedenfor viser en fordeling av stillingsgrupper per desember 2023:

Tabell 1 Kilde RDAP - Ansatte fordelt på stillingsgruppe, per desember

Sykefravær

2023 har vært et krevende år hvor sykefraværet har vært stabilt høyt gjennom hele året. Det er krevende å sammenligne 2023 mot et normalår, men den nasjonale trenden viser et stabilt høyere sykefravær nå enn før pandemien. Langtidsvirkninger etter pandemien er en sannsynlig årsak, og det er grunn til å tro at SØ følger det nasjonale mønsteret med å ha en stor økning i diagnoser som er vanligst for personer som først har vært sykemeldt med korona. Disse diagnosene har typisk også lang varighet.

Fraværslivået har sannsynlig sine naturlige forklaringer i en generelt sett sykere befolkning, en fortsatt mer aktsom praksis rundt smitterisiko generelt i samfunnet, kombinert med forhold knyttet til en svært presset driftssituasjon over tid. 2023 har også vært et krevende driftsår med stor tilstrømning av pasienter. Den totale merbelastningen et slikt fravær genererer i en allerede presset organisasjon er derfor generelt svært krevende.

Østfold som region ligger over landsgjennomsnittet på legemeldt sykefravær også i 2023. Dette synes også i de komparative tallene mot andre sammenlignbare helseforetak hvor SØ jevnt over har et noe høyere sykefravær. Det er verdt å merke seg at SSHF systematisk har det laveste sykefraværet gjennom året, noe som kan antas å henge sammen med deres langvarige satsning på å jobbe systematisk med sykefravær.

Arbeidsmiljø

SØs strategi for HMS og arbeidsmiljø rulleres årlig med løpende eller nye forbedringstiltak knyttet til internkontroll og HMS-system. Et prioritert HMS-mål er et sykefravær på 7 % for sykehuset totalt. 2023 har vært et krevende år hvor sykefraværet har vært stabilt høyt gjennom hele året, totalt 10,2 %. Det høye sykefraværet er en stor driftsmessig og økonomisk utfordring for SØ. Forebyggende tiltak pågår og nye tiltak vurderes.

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at mål og tiltak for det systematiske HMS-arbeidet skal være dokumentert i handlingsplan på alle nivåer i virksomheten. 92 % av alle enheter (205 av 222) i SØ dokumenterte aktivitet i elektronisk handlingsplan i 2023, samme nivå som i 2022 (91 %). Alle ledere har tilbud om veiledning og opplæring.

Det var totalt 103 registrerte yrkesskader på medarbeidere i 2023 mot 110 i 2022, en nedgang på 6 %. Yrkesskader fordeler seg i 2023 med 31 psykisk helsevern, 45 somatikk, 15 prehospital, 3 røntgen og lab, og 9 FM, et nivå og fordeling omtrent som i 2022.

Vold og trusler

Forebygging og håndtering av trusler og vold fra pasienter, pårørende og andre mot medarbeidere er et annet prioritert tiltaksområde. I arbeidsmiljølovens § 4-3 stilles det krav om at arbeidsgiver så langt det er mulig skal beskytte medarbeider mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre. Videre stiller forskrift for utførelse av arbeid § 23A krav til risikovurderinger, opplæring og forebyggende tiltak. Totalt er det registrert 978 hendelser (trusler, utagerende adferd og vold) i 2023 mot 868 i 2022, en økning på 13,6 %.

- 742 (75,9 % av total) hendelser registrert innen klinikk for psykisk helsevern og rusbehandling.
- 136 hendelser (14,9 % av total) er registrert innen somatikk hvorav 13 i prehospital avdeling (ambulansetjenesten).
- 90 hendelser (9,2 % av total) er registrert i ikke-medisinske tjenester, primært seksjon vakt og sikring med vektertjenesten og 65 hendelser, og medarbeidere i bemanningsavdelingen som i hovedsak er vikarer innen psykisk helsevern og rusbehandling.

Det er ingen trend knyttet til økning i antall hendelser. Utviklingen indikerer imidlertid en økning i alvorlighetsgraden med bakgrunn i økt bruk av nye rusmidler som påfører

pasientene alvorlige psykiske lidelser, og alvorlig psykisk sykdom i kombinasjon med narkotika/sentralstimulerende midler.

Likestilling

Overordnet ser vi at 77 % av de faste ansatte er kvinner – tabellen nedenfor viser kjønnsfordelingen for de ulike ledelsesnivåene i sykehuset:

Ledernivå	Kvinner		Menn	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Administrerende direktør	1	100 %		
Direktører og kliniksjefer	3	30 %	7	70 %
Avdelingssjefer	29	51 %	28	49 %
Seksjonsledere	113	68 %	54	32 %

Innsikt: registrerte ledere og kjønn per desember 2023

Per desember 2023 var det 1.753 deltidsstillinger og 1491 av disse er kvinner i SØ. 31 % av de faste ansatte arbeider deltid mot 38 % i 2022 og 40 % i 2021. Dette inkluderer de som arbeider deltid på grunn av ulike personlige forhold. Av de som innehar deltidsstilling er det 209 antall medarbeidere som er registrert med ufrivillig deltid i personalportalen. 84 % av de som er registrert med ufrivillig deltid er kvinner. Det er 109 av de ansatte med deltidsansettelse som er registrert med ønsket deltid. Ansatte med 0 % stilling eller et samlet stillingsforhold på 100% er utelatt fra oversikten. Uønsket deltid er basert på frivillig registrering av den ansatte selv.

De siste årene har SØ arbeidet systematisk sammen med tillitsvalgte for å etablere en heltidskultur samt identifisere tiltak som kan redusere ufrivillig deltid. Som et tiltak har sykepleiere og helsefagarbeidere i SØ mulighet til å øke sin stillingsprosent med en kombinasjonsstilling med bemanningsavdelingen.

SØ hadde 744 antall ansatte i midlertidige stillinger per desember 2023, en nedgang på 2,5 % fra 2022. Av disse er 538 kvinner og 206 menn. De midlertidige ansatte inkluderer vikarer i forbindelse med permisjon og annet fravær, prosjekter og medarbeidere i arbeidspraksis.

SØ skal legge til rette for at både kvinner og menn skal ha like gode muligheter for å ta ut foreldrepermisjon, og menn oppfordres til å ta ut foreldrepermisjon på lik linje med de kvinnelige ansatte. Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig antall uker foreldrepermisjon for kvinner og menn:

Foreldrepermisjon	Gj.snitt uker	Gj.snitt uker
	Kvinner	Menn
2023	20,4	11,6
2022	19,9	13,5
2021	21,2	11,5

Innsikt: Uttak av foreldrepermisjoner fordelt på kjønn, desember 2023

De totale lønnsforskjellene viser at kvinner gjennomsnittlig blir lønnet 83 % av menns gjennomsnittlige lønn per desember 2023. Det er 0,2 % lavere fra i fjor (2022).

Lønnsforskjellene gjenspeiler blant annet et større antall menn i høyere ledende stillinger, men kan også forklares med forskjeller innen alder, utdanning, ansiennitet eller andre relevante kriterier. I SØ er stillingsgruppene store, og mange ansatte i de ulike yrkesgruppene er omfattet av tariffavtaler som sikrer lik lønn for likt arbeid.

Stillingsgrupper	Gj.snitt lønn Kvinner	Gj.snitt lønn Menn	Kvinnerns lønn i % av menns lønn
Administrasjon/Ledelse	653 554	963 848	68 %
Ambulansepersonell	606 359	637 135	95 %
Diagnostisk personell	605 206	615 224	98 %
Drifts/teknisk personell	510 990	552 362	93 %
Forskning/Utdanning	744 840	1 373 600	54 %
Helsefagarbeider/hjelpepleier	547 963	540 002	101 %
Leger	1 148 464	1 250 184	92 %
Pasientrettede stillinger	580 165	585 456	99 %
Psykologer	745 076	777 907	96 %
Sykepleier	645 163	656 032	98 %
Totalt	654 104	785 252	83 %

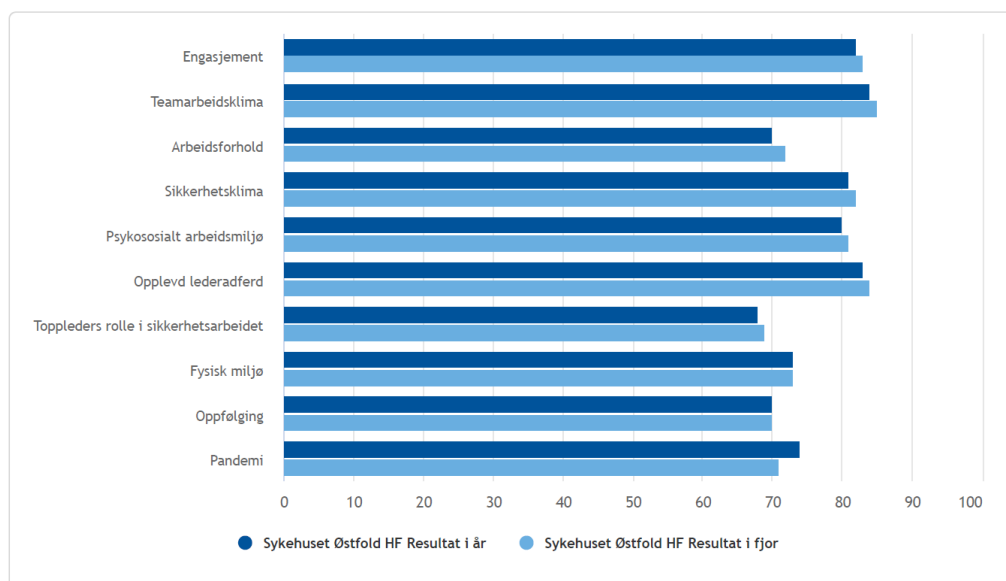
Rådata: Lønnsforskjeller basert på kjønn og stillingsgruppe 1, desember 2023

ForBedring-undersøkelsen

ForBedring er en nasjonal undersøkelse for å kartlegge ulike sider av pasientsikkerhetskulturen og arbeidsmiljøet. Spørsmålene er basert på vitenskapelig validerte faktorer som måler sentrale temaer innenfor pasientsikkerhetskultur og arbeidsmiljø. Svarprosenten i 2023 var på 73 % (2022: 70 % 2021: 76 % 2020: 65 % og 2019: 80 %). Mål for undersøkelsen er:

- Forbedring og utvikling av arbeidsmiljøet og pasientsikkerhetskulturen i den enkelte enhet
- Medvirkning fra alle medarbeiderne i den enkelte enhet
- Utforme og utføre tiltak slik at undersøkelsen skal få effekt

Tema-resultater på SØ-nivå - utvikling 2023 sammenlignet med 2022:

Når det gjelder funnene for SØ totalt ser vi at de fleste temaene i 2023 har samme resultat som i fjor eller små forbedringer. Unntaket er tema pandemi som vil tas ut av undersøkelsen neste år.

Når det gjelder tilleggsspørsmålet om vold og trusler ser vi at den positive utviklingen som var i 2021 har ytterligere stagnert eller gått noe tilbake også i 2023. Klinikk for akuttmedisin har fortsatt en negativ utvikling fra allerede lave tall, og kreftavdelingen har en markant endring, riktignok fra et høyt tall. Dette gjelder for flere av klinikkene og tallene understøtter den generelle opplevde trenden om at vold og trusler er en stadig økende utfordring i SØ.

Når det gjelder sikkerhetsklima med tilhørende mål i oppdragsdokumentet ligger SØ godt over kravet på 75 eller høyere. Unntaket på klinikknivå er klinikk for akuttmedisin, men det verdt å merke seg at det er store variasjoner mellom de ulike seksjonene i SØ.

Norsk og internasjonal forskning tilsier at enheter som skårer lavt på faktorene sikkerhetsklima og teamarbeidsklima har en høyere risiko for uønskede hendelser. Sikkerhetsklima kartlegger varslingsrutiner og hvor trygg og åpen denne er. Det er derfor gledelig at SØ fremdeles har en positiv resultatutvikling på sikkerhetsklima også i 2023 og oppfyller kravene i oppdragsdokumentet. Teamarbeidsklima belyser åpenhet, samarbeid og støtte mellom kollegaer og yrkesgrupper, både internt og på tvers av enheter – her har vi samme resultat i år som i 2022. Koordinering og samhandling mellom enheter i sykehus er et risikoområde innen pasientsikkerhet som det er viktig å kartlegge, og har vært jobbet godt med på enkelte klinikker. Følgende har hatt ekstra fokus i 2023:

- Ivaretagelse og oppfølging av smittevern
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Sikkerhetsklima med tiltak

SAMFUNNSANSVAR

Spesialisthelsetjenesten forvalter store ressurser på vegne av fellesskapet, og har en plikt overfor samfunnet å forvalte disse ressursene på en bærekraftig måte. Alle medarbeidere i spesialisthelsetjenesten og alle som handler på vegne av spesialisthelsetjenesten skal opptre i tråd med allmenne etiske normer og etter gjeldende lover og forskrifter. Etiske retningslinjer tar utgangspunkt i virksomhetens verdier og gjeldende lov- og regelverk.

Staten stiller krav og forventninger til at virksomhetene de eier skal opptre ansvarlig, være ledende i sitt arbeid med å ivareta menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, redusere sitt klima- og miljøavtrykk, samt forebygge økonomisk kriminalitet som for eksempel korrupsjon og hvitvasking av penger. Statlige virksomheter skal være ledende i arbeidet med samfunnsansvar.

Statens krav og forventninger er nedfelt i *Eierskapsmeldingen – Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap, St.6 (2022-2023)*. Eierskapsmeldingen beskriver ambisjoner, mål og strategier innen *sosiale forhold*, *miljøforhold* og *økonomiske forhold*. For alle områdene skal spesialisthelsetjenesten styres etter prinsipp om å opptre ansvarlig.

Styrene i de regionale helseforetakene har vedtatt *Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar*. Formålet med rammeverket er å klargjøre hvilke rammer/føringer som gjelder for området og hvordan spesialisthelsetjenesten arbeider med samfunnsansvaret. Vurdering av risiko for samfunnsansvarsområdet ses også i sammenheng med annen risikostyring som beskrevet i Rammeverk for virksomhetsstyring i HSØ.

Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar gir en oversikt over lovkrav i regnskapsloven, likestillings- og diskrimineringsloven og åpenhetsloven som helseforetakene skal rapportere på i redegjørelse for samfunnsansvar. Redegjørelsen beskriver de mest sentrale aktivitetene innen samfunnsansvar, vesentlige risikoområder som er avdekket og tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt (aktsomhetsvurderinger). Redegjørelse for samfunnsansvar (styresak 26-24) signeres av helseforetakets styre og kst. administrerende direktør og vil bli publisert på helseforetakets nettside innen 30.06.2024.

STYREANSVARSFORSIKRING

Helse Sør-Øst RHF har tegnet en masteravtale på styreansvarsforsikring i Arch Insurance/Riskpoint AS som gjelder alle foretak under Helse Sør-Øst RHF, inklusiv Sykehuset Østfold HF. Forsikringssummen er NOK 25 000 000. Det er ikke egenandel på forsikringen. Forsikringen gjelder for ethvert nåværende, tidligere og fremtidig styremedlem eller ledende ansatt inkl. daglig leder. Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for ren formuesskade som sikrede kan pådra seg i egenskap av sin styrefunksjon. For forsikringen gjelder avtale og forsikringsvilkår 10.102 Styreansvar NO 09.2010.

ÅRSREGNSKAPET

Det regnskapsmessige resultatet ble – 203,8 millioner kroner, som er 163,8 millioner kroner lavere enn resultatmålet. Avviket skyldes noe lavere aktivitet enn forutsatt, samtidig som lønnskostnadene fortsatt er på et høyere nivå enn planlagt. Det har gjennom hele 2023 vært et høyt sykefravær som har bidratt til fortsatt høyt forbruk av innleie og overtid. I tillegg påvirker sykefraværet aktiviteten. På noen områder er det også rekrutteringsvansker og helseforetaket har hatt høye kostnader til innleie av spesialister. Prisveksten er i noen grad kompensert gjennom økte tilskudd over statsbudsjettet, men dette har ikke dekket kostnadsveksten på alle områder.

Likviditet, finansiering og investeringer

Likviditetsreserve var 650,7 millioner kroner pr. 31. desember 2023. Samlet kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var 83,5 millioner kroner. De samlede investeringene utgjorde 72,2 millioner kroner, inkludert finansiell leasing for 20 millioner kroner.

Foretaket har rentebærende gjeld, og endringer i rentenivået får dermed konsekvenser for resultatet. Ved utgangen av året utgjorde langsiktig lån totalt 2,975 milliarder kroner. Langsiktig gjeld til Helse Sør-Øst RHF behandles som ordinært rentebærende lån.

Rentesatsene har for 1. halvår 2023 vært 3,46 %, mens det for 2. halvår 2023 har vært 4,01 %. Hele låneporteføljen har fastrente som løper frem til 2027.

Sykehuset Østfold HF har en kredittramme på 2 464,6 mill. kroner tilknyttet konsernkontoordningen. Av trekkrammen er det benyttet 1 992,7 mill. kroner per 31.12.23.

Egenkapitalen var 609 millioner kroner ved utgangen av året. Årsresultatet viser et underskudd på 203,8 millioner kroner og styret foreslår at årsresultatet overføres til annen egenkapital.

FINANSIELL RISIKO OG ANDRE RISIKOOMRÅDER FORBUNDET MED ØKONOMI

Fra 01.01.2002 ble det inngått avtale med Helse Sør-Øst RHF om leveranse av spesialisthelsetjenester, og avtalen revideres årlig. I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetning om fortsatt drift er til stede og er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet. Statens ansvar for helseforetakene er regulert i Lov om helseforetak. Konkurs og gjeldsforhandling etter konkursloven kan ikke åpnes i helseforetak, jf. lovens § 5

AVLEGGELSE AV REGNSKAPET

Etter 31. desember 2023 og fram til regnskapet avlegges er det ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning som det ikke er tatt hensyn til i regnskapet. Styret og kst. administrerende direktør er ikke kjent med forhold av betydning for å bedømme foretakets stilling utover det som fremgår av årsberetning og årsregnskap.

TAKK FOR INNSATS OG SAMARBEID

Styret mener at det er grunn til å berømme medarbeiderne på alle nivåer for stor innsats og engasjement gjennom et utfordrende år. Styret vil likeledes gi honnør til representanter for ansattes og brukeres organisasjoner for positivt og konstruktivt samarbeid.

FREMTIDSUTSIKTER OG UTFORDRINGER

Det økonomiske resultatet for 2023 viste et overforbruk på over 200 mill. kroner og ventetider og fristbrudd for pasienter har økt betydelig. I tillegg har deler av virksomheten store rekrutterings-utfordringer, høy turnover og høyt sykefravær. For å sikre en helhetlig satsing har kst. administrerende direktør etablert *Program balansekraft* (01.03.24).

Programmet inneholder tre innsatsområder som retter seg mot:

- Medarbeidere – beholde og rekruttere
- Pasienter – redusere ventetider og fristbrudd
- Økonomi og ressursbruk – oppnå økonomisk balanse

Vi må skape et sykehus som kan takle dagens og fremtidens utfordringer. Program balansekraft er etablert for å ivareta en helhetlig og koordinert satsning og prioritere de viktigste innsatsområdene. Programmet er et supplement til ordinær gjennomføring og oppfølging i linja.

Under hvert innsatsområde utvikles og gjennomføres det flere spesifikke tiltak.

Det er behov for utvidet somatisk kapasitet i opptaksområdet til Sykehuset Østfold og etablering av desentralt stråletilbud. Den nye framskrivingsmodellen viser et økt behov for somatisk kapasitet, både når det gjelder senger og poliklinikkrom – dette medfører en økning på 47 sengeplasser og 10 polikliniske konsultasjonsrom i forhold til tidligere beregninger. Samlet behov for kapasitetsøkning utgjør dermed 169 sengeplasser og 52 polikliniske konsultasjonsrom, som også inkluderer to sengeplasser og tre polikliniske konsultasjonsrom for stråleterapi,

DISPONERING AV ÅRSRESULTATET

Årsresultatet viser et underskudd på 203,8 millioner kroner. Styret foreslår at årsresultatet overføres til annen egenkapital. Foretakets innskutte egenkapital er 2 087 millioner. kroner. Den totale egenkapitalen, inkludert akkumulert resultat, på til sammen 1 477 millioner kroner, er 609,4 millioner kroner.

Sum disponert - 203,8 mill. kroner

Sarpsborg, 21. mars 2024

.....

Morten Reymert
styrets leder

.....

Petter Brelin
styrets nestleder

.....

Carl-Morten Gjeldnes

.....

Gro Jære

.....

Alice Reigstad

.....

Børge Tvedt

.....

Marta Færevaaag Hjelle

.....

Rene Utgaard

.....

Britt Fritzman

.....

Øyvind Moksness

.....

Tone Lie Nilsen

.....

Helge Stene-Johansen

kst. administrerende direktør

(Dokumentet signeres elektronisk)